

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بازارها و نهادهای مالی

تهیه و تنظیم:

هیئت علمی بنیاد آموزشی - پژوهشی ساما

www.iransama.org

www.iransama.org

در حرفه ای که هستید، نه اجازه دهید که به بدبختی های بی حاصل آلوده شوید و نه بگذارید بعضی سختی ها صرفاً آوری، که برای هر ملتی پیش می آید، شمارا به یاس و ناامیدی بکشاند.

در آرامش حاکم بر آزمای نگاه ها و کتابخانه هایتان زندگی کنید و نخست از خود پرسید: برای یادگیری و خودآموزی چه کرده ام؟

همچنان که بیشتر می روید، پرسید: من برای کشورم چه کرده ام؟ و این پرسش را آن قدر ادامه دهید تا به این احساس شادی بخش و بیجان انگیز برسید که شاید سهم کوچکی در پیشرفت و اعتلای بشریت داشته اید.

اما هر پاداشی که زندگی به تلاش هایمان بدهد یا ندهد، هنگامی که به پایان تلاش هایمان نزدیک می شویم، هر که ایمان باید حق آن را داشته باشیم که با صدای بلند بگوییم:

من آن چه در توان داشته ام انجام داده ام.

لویی پاستور

سرشناسه: هیئت علمی بنیاد آموزشی - پژوهشی ساما.

درسنامه : بازارها و نهادهای مالی

مشخصات نشر: تهران - بنیاد آموزشی - پژوهشی ساما

مشخصات ظاهری : ۱۹۲ ص

نوبت چاپ: اول

موضوع : علوم انسانی - مالی

موضوع: منابع آمادگی آزمون دکتری

موضوع: دانشگاه ها و مدارس عالی - ایران.

موضوع: آزمون های دوره های تحصیلات تکمیلی - ایران.

روای ما: جهانی در عمان در ایران ایرانی

نام کتاب : بازارها و نهادهای مالی

تألیف : هیئت علمی بنیاد آموزشی - پژوهشی ساما (مجری منابع آزمون دکتری).

تعداد صفحات : ۱۹۲ صفحه

شمارگان : هزار نسخه

نوبت چاپ : اول

www.iransama.org

تلفن پخش: ۰۲۱۲۲۸۵۹۹۶۴-۰۲۱۲۲۸۶۱۱۴۸-۰۲۱۲۲۸۷۶۶۳۸

تلفن پشتیبانی: ۰۹۳۷۵۳۰۸۹۰۰-۰۹۳۷۵۳۰۸۳۹۴-۰۹۱۹۲۰۰۸۳۹۴

کلیه حقوق این اثر متعلق به بنیاد آموزشی - پژوهشی ساما می باشد و هرگونه استفاده از این کتاب (کپی، تکثیر، استفاده در کلاسهای آموزشی و غیره) بدون اجازه بنیاد پیگرد قانونی دارد.

www.iransama.org

تلفن های پشتیبانی و مشاوره رایگان : ۰۲۱۲۲۸۵۹۹۶۴ - ۰۲۱۲۲۸۷۶۴۴۹ - ۰۹۳۷۵۳۰۸۹۰۰ - ۰۹۱۹۲۰۰۸۳۹۴

پیشگفتار:

افزایش روز افزون تعداد داوطلبان آزمون دکتری (Ph.D) تایید کننده این موضوع است که در سالهای اخیر تقاضا برای ادامه تحصیل در دوره های تحصیلات تکمیلی دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی به طور چشمگیری افزایش یافته است. چالشی که اغلب داوطلبان با آن روبه رو هستند، تعدد و تنوع منابع آزمون و عدم آگاهی آنان از این منابع است. در این راستا بنیاد آموزشی و پژوهشی ساما با همکاری رتبه های برتر آزمون دکتری و با تکیه بر ده ها سال تجربه آموزش و پژوهش اقدام به ارائه خدمات آموزشی - مکاتبه ای و پژوهشی برای آمادگی کنکور دکتری نموده است.

بسته های درسی مکاتبه ای بنیاد ساما شامل سرفصلهای مصوب وزارت محترم علوم و منابع اصلی آزمون دکتری بوده که می تواند این نیاز داوطلبان را رفع کند. سوالات ادوار گذشته نیز با پاسخ تشریحی و ذکر منبع می تواند بخشی از نیاز داوطلبان را برای آمادگی آزمون دکتری برطرف کند.

فعالیت در زمینه های فرهنگی - آموزشی و انتشاراتی کاری بس دشوار و طاقت فرساست و موفقیت در این عرصه با وجود ناملازمات و کاستی ها، فقط با همدلی و همکاری جمعی و ایمان به کار با عشق و علاقه امکان پذیر خواهد بود. اثری که در پیش رو دارید حاصل تلاش های مستمر اعضای هیئت علمی بنیاد ساما و پشتیبانی بی دریغ اساتید محترم دانشگاه ها است.

شایان ذکر است که در پاسخ به درخواستهای مکرر داوطلبان محترم و برای مطالعه بهتر این بسته درسی بر آن شده ایم کلیه مباحث و خلاصه منابع اصلی آزمون دکتری را در قالب نکات کوتاه و قابل هضم در آوریم.

در اینجا لازم است از اساتید محترم و از دوستانی که در حروف نگاری، صفحه آرایی، طراحی جلد و هماهنگی شبکه نمایندگی در سراسر کشور، به پاس همراهی شان که بهای این همراهی لحظه لحظه عمر عزیزشان است، صمیمانه سپاسگزاری کنیم.

در پایان امیدواریم که با عنایت به خدای متعال بتوانیم خدمات مناسبی را به شما عزیزان ارائه نموده و در راه رسیدن به مدارج بالای علمی یاریگر شما باشیم.

بنیاد ساما

مجموعه منابع آزمون دکتری

خدمات بنیاد آموزشی - پژوهشی ساما مجری منابع آزمون دکتری

- ✓ ارائه سئوالات و پاسخهای تشریحی آزمون دکتری سراسری و آزاد با ذکر منابع طراحی سئوالات.
- ✓ ارائه بسته های آموزشی آمادگی آزمون دکتری (PhD)
- ✓ مشاوره در تدوین مقالات علمی - پژوهشی جهت تسهیل قبولی در فرآیند مصاحبه تخصصی ورودی مقطع دکتری
- ✓ بسته روش های نگارش مقالات علمی - پژوهشی و ISI.
- ✓ بسته مرور سریع (نکته و تست) ویژه آزمون دکتری .
- ✓ بسته موفقیت در مصاحبه آزمون دکتری.
- ✓ بسته فوت و فن های قبولی در آزمون دکتری.

www.iransama.org

همیشه فقط یک تصمیم صحیح برای تحقق رویای شما کافی است.

تلفن های تماس (در وقت اداری):

۰۲۱۲۲۸۵۹۹۶۴ - ۰۲۱۲۲۸۷۶۶۳۸ - ۰۲۱۲۲۸۷۶۴۴۹

تلفن های پشتیبانی (از ۹ صبح تا ۹ شب):

۰۹۳۷۵۳۰۸۹۰۰ - ۰۹۱۹۲۰۰۸۳۹۴ - ۰۹۳۵۵۸۷۸۱۸۷

www.iransama.org

تلفن های پشتیبانی و مشاوره رایگان: ۰۲۱۲۲۸۵۹۹۶۴ - ۰۲۱۲۲۸۷۶۴۴۹ - ۰۹۳۷۵۳۰۸۹۰۰ - ۰۹۱۹۲۰۰۸۳۹۴

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول – انواع بازار و بازار کار
۲	انواع بازارها
۵	ضابطه کارایی پارتو
۶	وضعیت وجود چند بنگاه در صنعت
۶	رفتار استراتژیک
۶	تعادل کورنو
۷	وضعیت ثباتی در بازار چند بنگاهی
۷	تعادل اشتاکلبرگ
۷	شرایط رقابتی تک خریداری
۱۰	بازار کار
۱۲	تقاضای بازار کار
۱۲	عرضه نیروی کار
۱۳	وضع کف دستمزدها
۱۴	بازگشت کارگران خارجی
۱۶	منحنی فیلیپس
۱۸	منحنی فیلیپس اصلاح شده
۲۵	فصل دوم – پول، عرضه و تقاضای پول
۲۶	اجزای کلیت های پولی
۲۷	کارکردهای پول
۲۷	انگیزه های نگهداری پول
۲۸	یکه بودن پول
۲۹	تعریف سرعت گردش پول
۲۹	تعریف متعدد از پول
۳۰	دیدگاه های اقتصاددانان برجسته در مورد منابع تقاضاهای پول
۳۱	معادله تابع تقاضای فرد برای پول
۳۱	منحنی تقاضای کل پول
۳۲	اثر ثروت در تقاضای پول
۳۳	نظریه با مول و توبین در مورد تقاضای معاملاتی پول: (روش موجودی انبار)
۳۵	تابع تقاضای کل معاملاتی
۳۵	نظریه فریدمن در مورد تقاضای پول

۳۷	عرضه پول
۳۷	پایه پولی یا پول پر قدرت
۴۰	رابطه پایه پولی با کسر بودجه دولتی و وضعیت تراز پرداخت ها
۴۱	فرمول عرضه پول از طریق روش جریان وجوه
۴۱	ضریب فزاینده نقدینگی (M_2)
۴۳	پول برونزا یا درونزا
۴۶	نظریه انتظارات
۴۶	نظریه بازارهای قطعه - قطعه
۴۷	نظریه هزینه نقدینگی
۴۹	فصل سوم - نهادهای مالی و ساختار و طبقه بندی آن
۵۰	مقدمه
۵۱	جنبه های عملکرد اقتصادی مؤسسات و واسطه های مالی
۵۲	طبقه بندی نهادهای مالی
۵۳	نهادهای مالی پایه بانکی و غیربانکی
۶۱	هزینه سرمایه گذاری شده
۶۲	انواع قراردادهای اجاره
۶۴	نهادهای مالی قراردادی
۶۴	شرکت های بیمه عمر (زندگی)
۶۴	شرکت های بیمه حوادث و اموال (غیر زندگی)
۶۵	شرکت های بیمه حوادث و اموال (غیر زندگی)
۶۶	نهادهای مالی پایه اوراق بهادار
۷۲	مزایای شرکت های رتبه بند اوراق بهادار
۷۲	نقش شرکت های رتبه بندی ریسک در بازار اولیه اوراق بهادار
۸۳	فصل چهارم - بانک و عملیات بانکی
۸۴	اهمیت و نقش بانک و مؤسسات پولی در اقتصاد
۸۵	مبانی نظام اعتباری یا عملیات بانکی
۸۵	اصول حاکم بر عملیات بانکی
۸۷	نظریه های بانکداری
۸۷	نظریه وام تجارتي
۸۸	نظریه قابلیت جابجایی
۸۹	نظریه درآمد قابل پیش بینی
۸۹	نظریه های جدید
۹۱	نظریه مدیریت پرتفولیو
۹۲	شاخص اوراق بهادار
۹۳	سیر تکامل بانکداری در جهان

۹۶
۹۷
۹۸
۹۸
۹۸
۹۹
۱۰۴
۱۰۴
۱۰۵
۱۰۷
۱۰۸
۱۱۰
۱۱۰
۱۱۲
۱۱۳
۱۱۳
۱۱۳
۱۱۵
۱۱۶
۱۱۸
۱۲۲
۱۲۳
۱۲۳
۱۲۵
۱۳۱
۱۳۲
۱۳۳
۱۳۹
۱۴۰
۱۴۰
۱۴۱
۱۴۱
۱۴۴
۱۴۵
۱۴۶

پیدایش مؤسسات بانکی و صرافی
بانک جدید شرق
بانک شاهنشاهی ایران
بانک استقراضی ایران
مؤسسات صرافی
سایر مؤسسات بانکی
تأسیس بانک مرکزی و وظایف آن
استقلال بانک مرکزی
قوانین بانکی در ایران
فصل پنجم - شرکتهای بیمه
شرکت های بیمه
تعریف قانونی
خسارت، احتمال خسارت، شرایط تشدید کننده خطر، و علت نزدیک
ریسک
ریسک خالص، تجمعی (سوداگرانه) و عملیاتی
مدیریت ریسک
مبنای ریاضی بیمه
اجزای تشکیل دهنده حق بیمه - چهار بخش پایه
تأمین مالی جریان نقد و چرخه تأمین مالی
منافع و هزینه های سیستم های بیمه برای جامعه
وظایف مالی بیمه
بازاریابی بیمه و توزیع
تعدیل گر خسارت
کارکنان، انجمن تعدیل مستقل و تعدیل گران عمومی
قوانین خدمات مالی در ایالات متحده
انواع سازمانهای بیمه ای
مهم ترین شرکتهای بیمه ای
فصل ششم - صندوق های سرمایه گذاری
صندوق های سرمایه گذاری مشاع
تاریخچه صندوق های سرمایه گذاری
امیدنامه
انواع صندوق های سرمایه گذاری مشاع
انواع صندوق های سرمایه گذاری مشاع از نظر اهداف
اهداف صندوق های سرمایه گذاری مشاع
بررسی رابطه بین مخاطره و بازده

۱۴۷	بازده ناشی از سرمایه گذاری در صندوق سرمایه گذاری مشاع
۱۴۸	مخاطره سرمایه گذاری در صندوق سرمایه گذاری مشاع
۱۴۸	مزایای صندوق سرمایه گذاری مشاع
۱۵۰	معایب صندوق سرمایه گذاری مشاع
۱۵۰	ویژگی های صندوق های سرمایه گذاری مشاع
۱۵۳	خرید و فروش سهام صندوق های سرمایه گذاری مشاع
۱۵۳	انواع خریداران واحد های سرمایه گذاری
۱۵۴	ساز و کار قیمت گذاری
۱۵۵	ساختار (سازمان) صندوق سرمایه گذاری
۱۵۶	کارکرد صندوق های سرمایه گذاری
۱۵۸	ضرورت تشکیل صندوق های سرمایه گذاری مشاع
۱۶۹	فصل هفتم - نقش واسطه های مالی
۱۷۵	نظارت قبل از واگذاری وجوه (تخصیص پس اندازها)
۱۷۶	نظارت پس از واگذاری وجوه
۱۷۸	تولید اطلاعات
۱۷۸	کاهش ریسک نقدینگی
۱۷۹	تسهیل مبادلات
۱۸۱	آزمون خودسنجی با پاسخ
۱۹۰	منابع و مأخذ

فصل اول

انواع بازار و بازار کار

واژه بازار در طول سالیان معانی مختلفی داشته است. بازار در معنای عام خود، مکان فیزیکی خاصی است که در آن خریداران و فروشندگان برای تبادل کالا و خدمات دور هم گزد می‌آیند. از دید یک اقتصاددان، یک بازار، شامل تمام خریداران و فروشندگانی است که در حال دادوستد کالاها یا خدمات خاصی هستند. از نظر یک بازاریاب بازار مجموعه تمام خریداران بالقوه و واقعی است که برای یک کالا وجود دارد. لذا بازار، مجموعه‌ای از خریداران و صنعت، مجموعه‌ای از فروشندگان است.

انواع بازارها

بازار بالقوه

به مجموعه‌ای از مصرف‌کنندگان است که نسبت به کالا یا خدمتی خاص علاقه‌مندی نشان می‌دهند.

بازار در دسترس

به مجموعه‌ای از مصرف‌کنندگان اطلاق می‌گردد که نسبت به یک کالا یا خدمتی خاص علاقه‌مند هستند، دارای درآمد می‌باشند و به کالا یا خدمت دسترسی دارند.

بازار در دسترس واجد شرایط

از مجموعه‌ای از مصرف‌کنندگان شکل می‌گیرد که علاوه بر علاقه‌مندی، صاحب درآمد بودن و دسترسی، از شرایط لازم برای خرید کالا یا خدمت نیز برخوردار هستند.

بازار تسخیرشده

مجموعه‌ای از خریداران هستند که در حال حاضر محصول را خریداری کرده‌اند.

بازار هدف

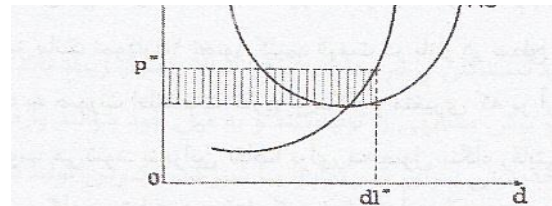
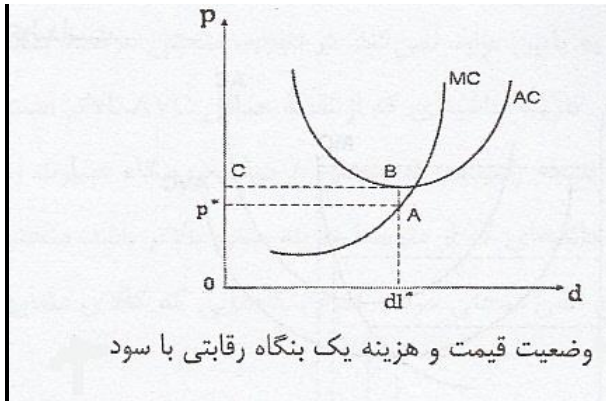
قسمتی از بازار در دسترس واجد شرایط است که شرکت برای فعالیت انتخاب کرده است.

بازار رقابت کامل:

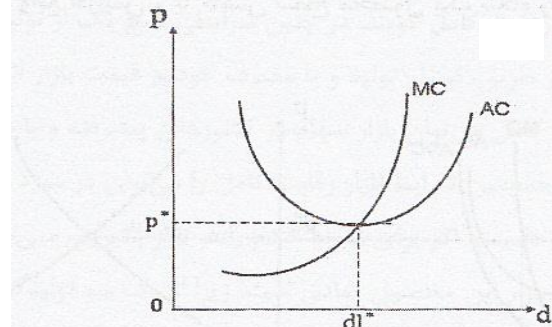

در شرایط بازار رقابت کامل هر بنگاه سطح تولید بهینه خود را با توجه به تساوی $p=MC$ تعیین می کند. با وجود اینکه منحنی تقاضای بازار (برای مجموع مصرف کنندگان) نزولی است اما منحنی تقاضایی که هر بنگاه منفرد با آن روبه روست یک خط افقی است.

یک خط افقی است.

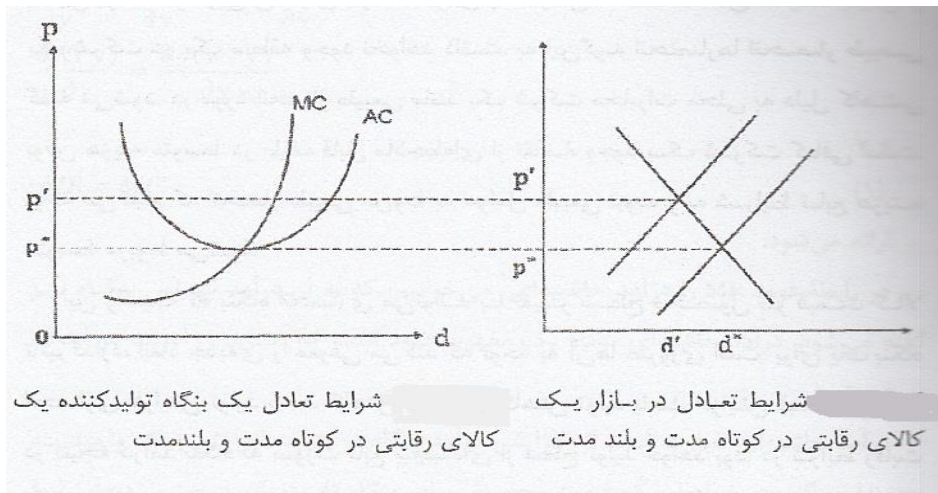
۱۶- وضعیت قیمت و هزینه یک بنگاه رقابتی سود ده

۱- وضعیت قیمت و هزینه یک بنگاه رقابتی با سود صفر

تابع عرضه بازار رقابت کامل همان منحنی هزینه حاشیه ای MC است که از هزینه متغیر AVC بالاتر می باشد.

در بلند مدت به علت امکان ورود و خروج بنگاه ها وجود دارد سود در بازار کالاهای رقابتی صفر می شود. اما در کوتاه مدت ممکن است سود مثبت یا زیان داشته باشیم :

$$\frac{\partial \leftarrow}{\partial y} = p - \frac{\partial c(w, y)}{\partial y} = 0 \Rightarrow p = mc$$

بازار انحصاری

شرایط انحصاری زمانی وجود دارد که فقط یک بنگاه در بازار وجود داشته باشد. در این صورت تقاضای بازار و تقاضا برای محصول بنگاه انحصاری یکی است.

بنگاه انحصاری می تواند با کنترل مقدار تولید خود بر سطح قیمت بازار اثر گذارد. با نظارت بر مواد اولیه و تکنولوژی مانع ورود و خروج سایر بنگاه ها می شود. در حالتی که انحصار طبیعی وجود دارد به دلیل نزولی بودن هزینه متوسط در طیف قابل ملاحظه ای از تقاضا، وجود یک شرکت کافی است. انحصار طبیعی مربوط به عوامل طبیعی نبوده و به شرایط تابع هزینه متوسط مربوط می شود.

درآمد بنگاه انحصاری $p \cdot y$ $R(y)$

$$\frac{\partial \leftarrow}{\partial y} = \frac{\partial R(y)}{\partial y} - \frac{\partial c(w, y)}{\partial y} = 0 \Rightarrow \frac{\partial R(y)}{\partial y} = \frac{\partial c(w, y)}{\partial y} \Rightarrow MR = mc$$

$MR \leftarrow$ درآمد حاشیه ای یا درآمد نهایی بنگاه

$$MR = \left[\frac{\partial p(y)}{\partial y} \cdot \frac{y}{p(y)} + 1 \right] \cdot p(y) \Rightarrow MR = \left[\frac{-1}{|E|} + 1 \right] \cdot P(y) \quad \begin{cases} |E| > 1 \rightarrow MR > 0 \\ |E| = 1 \rightarrow MR = 0 \\ |E| < 1 \rightarrow MR < 0 \end{cases}$$

در بلند مدت مسئله انحصاری بودن بازار مصداق پیدا نمی کند. تفاوت وضعیت بنگاه انحصاری در بلند مدت با وضعیت آن در کوتاه مدت تطبیق مقیاس تولید است یعنی اینکه بنگاه با توجه به شرایط تقاضا منحنی هزینه متوسط کوتاه مدت SAC را به نحوی انتخاب می کند که به سمت min LAC نزدیک باشد.

ضابطه کارایی پارتو

یک شرایط خاص اقتصادی از نظر تولید و مصرف در صورتی دارای کارایی پارتو است که به هیچ وجه نتوان وضعیت یک نفر را بهبود بخشید بدون اینکه وضعیت یک نفر دیگر بدتر از قبل شود.

یک بنگاه رقابتی از وضعیت کارایی پارتو برخوردار می باشد. یک بنگاه انحصاری در $mc=MR$ در وضعیت کارایی پارتو قرار ندارند و خود به خود نیز به سمت کارایی پارتو میل نمی کنند زیرا قسمت زیادی از فایده تولید در نقطه $p=mc$ به صورت فایده احتمالی است. برای برقراری وضعیت کارایی پارتو بنگاه انحصاری باید در سطح که $p=mc$ است تولید نموده و قیمت پرداختی مصرف کننده در سطح MC قرار گیرد.

وضعیت رقابت انحصاری

وضعیتی از رقابت که در آن شمار بسیاری از بنگاه ها کالاهای کم و بیش مشابهی را تولید کنند، حالت رقابت انحصاری گفته می شود. کالاهایی که توسط یک صنعت در حالت رقابت انحصاری تولید می شود به طور طبیعی دارای ویژگی های مشترک می باشند و هر بنگاه داخل صنعت خاص کالایی تولید می کند که از نظر طرح و شکل ظاهری، کیفیت، نوع بسته بندی، میزان تبلیغات به منظور ایجاد آشنایی و اشتیاق در مصرف کننده، و مانند آن یا کالای بنگاه دیگر متفاوت است. مثال: انواع صابون، خمیر دندان.

در شرایط رقابت انحصاری کالاهای تولید شده توسط بنگاه های مختلف یک صنعت تا حدود زیادی قابل جایگزینی هستند که همراه با فراوانی بنگاه ها باعث می شود منحنی تقاضا برای محصول نزدیک خط افقی باشد. و قدرت اندک بنگاه بر سطح قیمت (با کنترل عرضه محصول خود) سبب می شود منحنی تقاضا کاملاً افقی نبوده و دارای شیب اندکی باشد. به بیان ساده: منحنی تقاضا برای محصول هر بنگاه دارای ضریب کشش بسیار بالایی است.

شرط حداکثر شدن سود $MR=MC$ در بلند مدت بنگاه های بازار رقابت انحصاری بالعکس یک بنگاه انحصاری از سود غیر معمول نخواهند بود.

در بلند مدت به دلیل کاهنده بودن تابع تقاضا منحنی هزینه متوسط کوتاه مدت، در نقطه مینیمم خود با منحنی تقاضا مماس نمی شود و بنگاه مقیاسی را برای تولید انتخاب می کند که متناسب با حداقل هزینه متوسط نیست.

وضعیت وجود چند بنگاه در صنعت

هنگامی که تعداد انگشت شمار بازیگر در یک میدان فعالیت وجود داشته باشند رفتار استراتژیک مطرح می شود.

رفتار استراتژیک:

یک بازیگر باید رفتار خود را بر اساس تصمیم طرف مقابل و تصمیمی که طرف مقابل در واکنش به تصمیم او می گیرد اتخاذ کند. حالت های مختلف که در بازار چند بنگاهی می تواند حاکم باشد عبارت است از:

۱- بنگاه نسبت به عملکرد سایر بنگاه ها به صورت انفعالی برخورد کرده و با توجه به تصمیمات آنها واکنش بهینه خود را تنظیم می کنند.

۲- بنگاه ها با هم تبانی کرده و در مورد تولید و قیمت تصمیم بگیرند.

۳- یک بنگاه نقش رهبر را ایفا کرده و سایر بنگاه ها پیر و بنگاه رهبر می باشند.

۴- بنگاه ها با یکدیگر وارد جنگ قیمت شوند و هر یک سعی کند دیگری را از بازار خارج کند.

تبادل کورنو

تصمیم بهینه بنگاه تابعی از میزان تولید و یا تصور بنگاه از میزان تولید بنگاه دیگر خواهد بود.

اما تصورات هر بنگاه از عملکرد بنگاه دیگر ممکن است متفاوت از عملکرد واقعی بنگاه دیگر باشد بازار محصول تنها وقتی به تعادل می رسد که برداشت هر بنگاه از تولید بنگاه دیگر با واقعیت منطبق باشد، که با آزمون و خطا از جانب هر دو بنگاه تحقق می یابد.

شرط حداکثر سود بنگاه ها

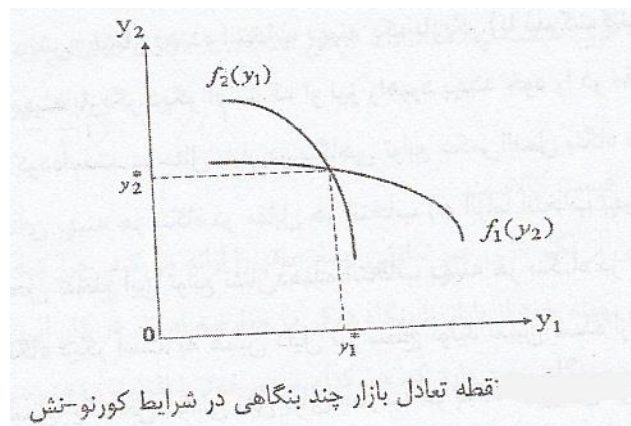
(۱) شرط حداکثر سود بنگاه اول

$$MR_1(y_1, y_2) = MC_1$$

(۲) شرط حداکثر سود بنگاه دوم

$$MR_2(y_1, y_2) = MC_2$$

هر بنگاه برنامه تولید خود را در سطحی تعیین می کند که هزینه حاشیه ای برابر با درآمد حاشیه ای باشد. نکته اینجا است که درآمد حاشیه ای هر بنگاه تابعی از مقدار تولید بنگاه و مقدار تولید بنگاه دیگر است.

وضعیت ثباتی در بازار چند بنگاهی

بنگاه ها در مورد سطح تولید و قیمت با یکدیگر هماهنگی داشته و بطور مشترک به صورت یک انحصارگر عمل می کنند.

تبادل اشتاکلبرگ

در این حالت سود هر بنگاه به صورت تابعی از سطح محصول هر دو بنگاه تعیین می شود.

$$\leftarrow \dot{1} = g_1(y_1 + y_2)$$

$$\leftarrow 1 = g_2(y_1 + y_2)$$

شرایط رقابتی تک خریداری

شرایطی که برای کالا یا عامل تولید فقط یک خریدار وجود داشته باشد شرایط تک خریداری گفته می شود. این شرایط بیشتر در بازار نهاده ها قابل تشخیص است (انحصار در بازار عوامل تولید) در شرایطی که بازار نهاده دارای ویژگی تک خریداری باشد. قیمت نهاده تابعی از مقدار نهاده تقاضا شده توسط فرد خریدار می باشد.

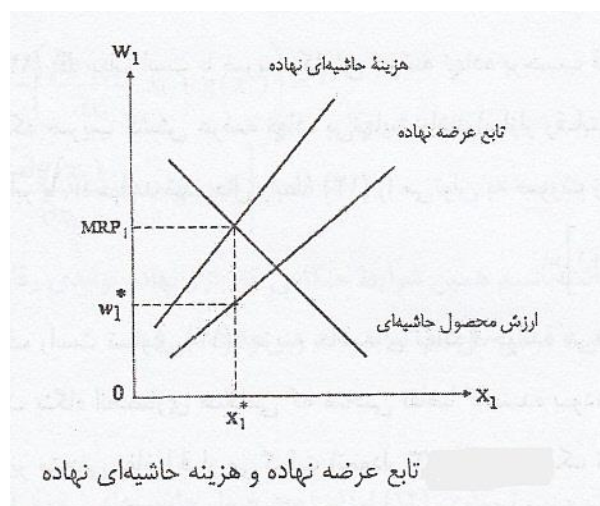
$$w_1 = g(x_1)$$

$$\leftarrow y = f(x_1) \text{ تابع تولید}$$

$$\rightarrow \leftarrow p \cdot f(x_1) - g(x_1) \cdot x_1 \text{ تابع سود}$$

$$\frac{\partial f(x_1)}{\partial x_1} \cdot p = \left[\frac{\partial g(x_1)}{\partial x_1} \cdot x_1 + g(x_1) \right] \cdot w_1 \Rightarrow \text{شرایط بهینه حداکثر کننده سود}$$

$$\frac{\partial f(x_1)}{\partial x_1} \cdot p = \left[\frac{1}{E^s} + 1 \right] \cdot w_1$$

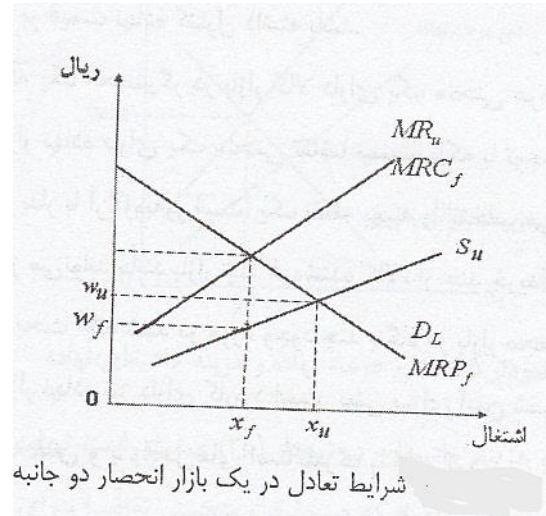
انحصار دو جانبه:

در وضعیتی که خریدار و فروشنده یک کالا هر دو از وضعیت انحصاری برخوردار باشند گفته می شود انحصار دو جانبه برقرار است.

ویژگی این بازار:

تبادل تولید و قیمت در یک نقطه برقرار نمی شود بلکه وضعیت تعادلی می تواند در بین حدود پایینی و بالایی مشخص، بی شمار مقدار مختلف داشته باشد.

سطح استفاده از نهاده و قیمت نهاده برای بنگاه تک خریدار با توجه به شرط $MRP_f = MRC_f$ تعیین می شود.

نکات کلیدی:

در بازار رقابت کامل هر بنگاه سطح تولید بهینه خود را با توجه به تساوی $p=mc$ تعیین می کند. در بازار رقابت کامل منحنی تقاضایی که هر بنگاه منفرد با آن روبه روست یک خط افقی است. تابع عرضه بازار رقابت کامل همان منحنی هزینه حاشیه ای mc است که از هزینه متغیر AVC بالاتر می باشد. در بلند مدت سود در بنگاه رقابت کامل صفر می باشد.

به شرایطی که فقط یک بنگاه در بازار وجود داشته باشد **انحصار** گفته می شود. بنگاه انحصاری می تواند با کنترل مقدار تولید خود بر سطح قیمت بازار اثر گذارد. در بلند مدت مسئله انحصاری بودن بازار مصداق پیدا نمی کند. تفاوت وضعیت بنگاه انحصاری در بلند مدت با وضعیت آن در کوتاه مدت تطبیق مقیاس تولید است

یک شرایط خاص اقتصادی از نظر تولید و مصرف در صورتی دارای **کارایی پارتو** است که به هیچ وجه نتوان وضعیت یک نفر را بهبود بخشید بدون اینکه وضعیت یک نفر دیگر بدتر از قبل شود. یک بنگاه رقابتی از وضعیت کارایی پارتو برخوردار می باشد.

به وضعیتی از رقابت که در آن شمار بسیاری از بنگاه ها کالاهای کم و بیش مشابهی را تولید کنند حالت رقابت انحصاری گفته می شود.

تبادل کورنو هم بنگاه ها مقدار تولید رقیب خود را مقداری داده شده فرض کرده و با توجه به آن تصمیم بهینه خود را اتخاذ می کند. بنابراین تصمیم بهینه بنگاه تابعی از میزان تولید و یا تصور بنگاه از میزان تولید بنگاه دیگر خواهد بود.

تبادل اشتاکلبرگ در این حالت سود هر بنگاه به صورت تابعی از سطح محصول هر دو بنگاه تعیین می شود.

شرایطی که برای کالا یا عامل تولید فقط یک خریدار وجود داشته باشد شرایط **تک خریداری** گفته می شود. در شرایطی که بازار نهاده دارای ویژگی **تک خریداری** باشد. قیمت نهاده تابعی از مقدار نهاده تقاضا شده توسط فرد خریدار می باشد.

بازار کار

تابع تولید: یک رابطه ریاضی که نشان دهنده حداکثر محصول قابل دستیابی که از ترکیبات مختلف نهاده ها در تکنولوژی تولید موجود می باشد. تکنولوژی تولید شکل تابعی تابع تولید را مشخص می کند.

تکنولوژی تولید به گونه ای است که امکان جانشینی بین نهاده ها وجود ندارد.

$$y = \min\left(\frac{k}{\alpha}, \frac{L}{B}\right) \text{ لئونتیف}$$

تکنولوژی تولید به گونه ای است که جانشین کامل کار و سرمایه وجود دارد.

$$y = \alpha k + BL \text{ خطی}$$

تکنولوژی تولید به گونه ای است که کشش جانشینی نهاده ها برابر (۱) باشد.

$$y = Ak^\alpha L^{1-\alpha}$$

بهبود تکنولوژی باعث انتقال تابع تولید به سمت بالا به صورت ناموازی می شود شیب را هم تغییر می دهد.

جمعیت فعال: جمعیت در سن ۱۵ تا بازنشستگی که سن کار است جمعیت کار می گویند.

نرخ بیکاری: درصد افراد حاضر در نیروی کار که شاغل نیستند:

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{تعداد افراد بیکار}}{\text{تعداد افراد حاضر در نیروی کار}}$$

نرخ مشارکت نیروی کار: جمعیت افراد مشارکت جسته در بازار کار به جمعیت فعال

بیکاری: وضعیتی که در آن افراد کار ندارند اما دنبال کار بوده اند یا انتظار دارند در آینده نزدیک سرکار بروند.

بیکاری اصطکاکي: بیکاری که از رفت و برگشت طبیعی نیروی کار به بازار کار به وجود می آید افراد شغل خود را رها کرده و به جستجوی شغل بهتر می روند. این بیکاری ناشی از ساختار بازار کار و فرایند تطبیق سلیق تخصصها و علاقه کارگران با شغل های متفاوت به وجود می آید.

بیکاری ساختاری: از تعدیل بازار کار نسبت به تغییرات عمده در اقتصاد ایجاد می شود که زمان تغییر تکنولوژی یا تغییر مکان شغل ها و مهارت های لازم برای آنها در اثر رقابت بین المللی بیکاری ساختاری بیشتر از بیکاری اصطکاکي طول می کشد زیرا فرد لازم است آموزش مجدد ببیند.

بیکاری فصلی: بیکاری ناشی از تاثیر فصل بر بازار شغل مورد نظر. بعضی شغل ها تنها در زمان خاصی وجود دارد. و امکان کشاورزی و ساختمان سازی کاهش می یابد.

بیکاری چرخه ای: بیکاری که در زمان کساد و رکود به وجود می آید و در دوره رونق از بین می رود. که از پایین بودن قدرت خرید خانوارها و بیشتر بودن ظرفیت عرضه از ظرفیت تقاضا ناشی می شود.

بیکاری کلاسیکی: بیکاری که در بازار کار مازاد عرضه و در بازار محصول مازاد تقاضا داریم. یعنی دستمزد بالا ← قدرت خرید کارگران بالا اما همین دستمزد بالا هزینه تولید را بالا برده و بنگاه کارگر کمتر استخدام می کند و محصول کمتر نیز به بازار عرضه می کند.

بیکاری داوطلبانه: بیکاری که خود کارگران موجب به وجود آمدن آن می شوند یا به علت تقاضای دستمزد بالاتر یا به علت پیدا کردن شغل مناسب تر مثل بیکاری اصطکاکي و کلاسیکی در صورت عدم وضع کف دستمزد توسط دولت.

بیکاری غیرداوطلبانه یا غیر ارادی: بیکاری که کارگران در ایجاد آن نقش ندارند و شرایط فصلی، ساختاری، رکود، کف دستمزد و... باعث به وجود آمدن آن شده باشد مثل بیکاری فصلی، ساختاری چرخه ای و کلاسیکی در صورت وضع کف دستمزد توسط دولت.

اشتغال کامل: وضعیتی که در آن بیکاری چرخه ای وجود ندارد و بیکاری یا اصطکاکي، فصلی یا ساختاری است اشتغال کامل وقتی تحقق می یابد که نرخ بیکاری برابر نرخ طبیعی بیکاری باشد.

نرخ طبیعی بیکاری: وضعیتی که در آن بیکاری اصطکاکي، فصلی و ساختاری وجود دارد اما بیکاری چرخه ای وجود ندارد. به عبارت دیگر نیروهای خود اصطلاح به طور کامل عمل کرده و تنها جریانات طبیعی مربوط به بیکاری در اقتصاد باقی مانده و حضور دارد.

به خاطر داشته باشیم:

آنچه در بازار کار مورد مبادله واقع می شود خدمات نیروی کار است نه خود نیروی کار.

تقاضای بازار کار:

تابع تقاضای بازار کار از حداکثر کردن تابع تولید به دست می آید.

$$\max \leftarrow pq(L, k) - wL - R\bar{k}$$

$$\frac{\partial q}{\partial L} = pmpL = w \quad \text{و} \quad \frac{\partial mpL}{\partial L} < 0 \quad \text{MPL نزولی باشد.}$$

یعنی بنگاه تا جایی نیروی کار استخدام می کند که ارزش تولید نهایی کارگر مساوی دستمزد دریافتی وی باشد.

منحنی تقاضای کار بنگاه آن قسمت از منحنی $pmpL$ (ارزش تولید نهایی بنگاه) است که از نقطه حداکثر منحنی ارزش تولید متوسط $PAPL$ پایین تر باشد.

نکته: در صورتی که ساختار بازار بنگاه انحصاری باشد.

$$MRMP_L = W$$

منحنی تقاضای کار کل اقتصاد حاصل جمع منحنی های تقاضای کار بنگاه ها می باشد. افزایش سطح عمومی قیمت ها و بهره وری نیروی کار موجب انتقال منحنی تقاضای کار به سمت راست می شود اما در تغییر بهره وری انتقال منحنی تقاضای کار لزوما موازی نیست.

رکود باعث انتقال به سمت چپ و رونقی باعث انتقال به سمت راست منحنی تقاضای کار کل نیروی کار می شود.

عرضه نیروی کار

انگیزه کار کردن کارگران کسب درآمد برای تقاضای محصول است. برای استخراج منحنی عرضه کار تابع مطلوبیت با لحاظ یک قید بودجه حداکثر می شود.

$$\leftarrow \uparrow \text{ ساعت فراغت } U = U(L, ye)$$

$$ye = (T - L)w^e \quad \leftarrow \text{ مقدار درآمد انتظاری قید بودجه}$$

شاخص بندی: به تغییر دادن دستمزدهای اسمی در عکس العمل به تغییر سطح قیمت های انتظاری شاخص بندی گفته می شود.

نکته: شیب منحنی عرضه کل نیروی کار به درجه شاخص بندی بستگی دارد. اگر شاخص بندی صفر باشد منحنی عرضه نیروی کار تقریباً مسطح می شود و اگر شاخص بندی کامل باشد شیب عرضه کار زیاد می شود. تغییر فرهنگ مردم و تغییر ترجیحات آنها نسبت به کار و فراغت موجب انتقال منحنی عرضه کار می شود. افزایش جمعیت مشارکت

جسته در بازار کار نیز موجب انتقال به سمت راست منحنی عرضه کار می شود. نتیجه انتقال به سمت بالای منحنی عرضه کار به معنای افزایش هزینه کار و ارائه خدمات نیروی کار کمتر در سطح دستمزدهای قبلی است.

طبق ایده کلاسیک ها منحنی عرضه کار در بلند مدت عمودی است زیرا به دنبال افزایش p ، p^e نیز به همین اندازه افزایش یافته و چون p و p^e هر دو پارامتر انتقال منحنی های عرضه و تقاضای کار هستند عرضه و تقاضای کار به یک اندازه (مستقل) شده و سطح اشتغال ثابت است.

طبق عقیده کینزی ها:

با افزایش سطح عمومی قیمت ها و انتقال به سمت راست منحنی تقاضای کار، قیمت های انتظاری p^e هیچ تغییری نمی کند که اصطلاحاً گفته می شود توهم کامل پولی وجود دارد بنابراین منحنی عرضه کار هم منتقل نمی شود و اشتغال تعادلی از تقاطع منحنی های تقاضا و منحنی اولیه عرضه کار بدست می آید.

وضع کف دستمزدها:

هر گاه دولت و اتحادیه های کارگری بنگاه را ملزم به پرداخت حداقل $p^e g(N)$ دستمزد $\bar{w}$ به کارگران، کند.

اگر $\bar{w}$ ابتدا دستمزد تسویه کننده بازار باشد و دستمزدها به سمت پایین چسبیده باشند اشتغال تعادلی N_0 است. با پیدایش رکود و کاهش سطح عمومی قیمت ها $p.f(N)$ به سمت پایین مستقل شده و خط $\bar{w}$ را در نقطه B قطع می کند که بیکاری به میزان $N_0 - N^d$ پدید می آید.

نکته: در چارچوب ایده کینزی، دستمزدهای حقیقی رفتار ضد چرخه ای دارند یعنی با پیدایش رکود و کاهش $p \leftarrow$

دستمزدها در $\bar{w}$ ثابت و $\frac{\bar{w}}{p}$ افزایش می یابد و با پیدایش رونق با $p \uparrow$ و ثابت بودن $\frac{\bar{w}}{p}$ کاهش یافته.

منحنی دستمزد کارایی:

منحنی که بیانگر تعداد بیکار که در هر سطح دستمزد در اقتصاد باید وجود داشته باشد. که انگیزه کم کاری در کارگران شاغل از بین برود که هر چه دستمزد بالاتر $\leftarrow$ این مقدار بیکاری برای از بین بردن انگیزه کم کاری کمتر است.

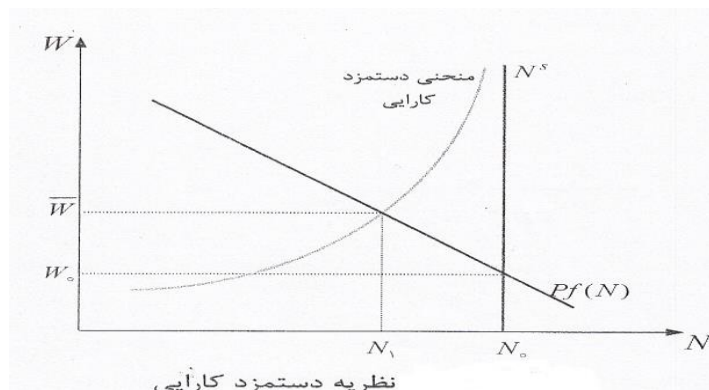
منحنی دستمزد کاری را جایگزین منحنی عرضه کار کرده که از تقاطع با منحنی تقاضای کار، سطح اشتغال N و سطح دستمزد کارایی حاصل می شود N^s منحنی دستمزد کارایی که از سطح دستمزد تسویه کننده بازار، بالاتر است.

$$N_0 - N_1 = \text{بیکاری}$$

که بر اساس آن، کارگران بیشتر کار انجام داده بازدهی آنها بالاتر می رود و در ازای آن دستمزد بالاتر می گیرند.

منطق دستمزد کارایی: افزایش دستمزد به منظور افزایش بهره وری و ایجاد سطوح بیکاری متناظر با نبود انگیزه کم کاری است. بیکاری که در اینجا پدید می آید از نوع بیکاری غیر ارادی است.

بازگشت کارگران خارجی:

با اخراج کارگران خارجی منحنی عرضه کار به سمت چپ و بالا منتقل شده اما اگر این افراد اخراج شده متخصص نباشند نیروی داخلی با بهره وری بالاتر جای آن را گرفته و منحنی تقاضای کار نیز به سمت راست منتقل می شود و دستمزدها افزایش می یابد که با توسعه فرهنگ کار منحنی عرضه مجدد به سمت راست ثبت کرده و هم سطح دستمزدها افزایش یافته هم بهره وری افزایش می یابد.

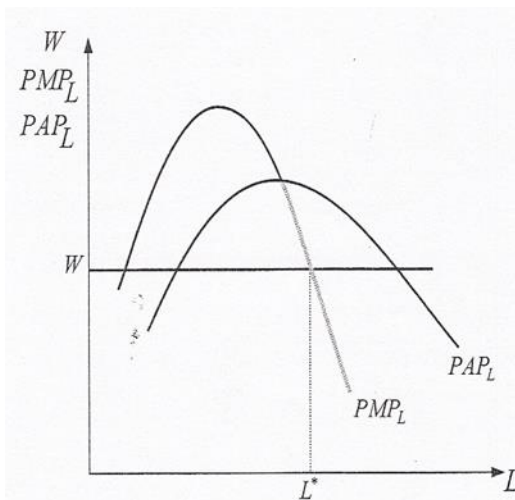
مهاجرت افراد متخصص

با مهاجرت افراد متخصص عرضه و بهره وری نیروی کار در کشور مقصد افزایش می یابد و منحنی عرضه نیروی کار به سمت راست منتقل می شود و با افزایش بهره وری منحنی تقاضای کار نیز به سمت راست منتقل شده و سطح دستمزد و اشتغال در کشور مقصد بالاتر می رود.

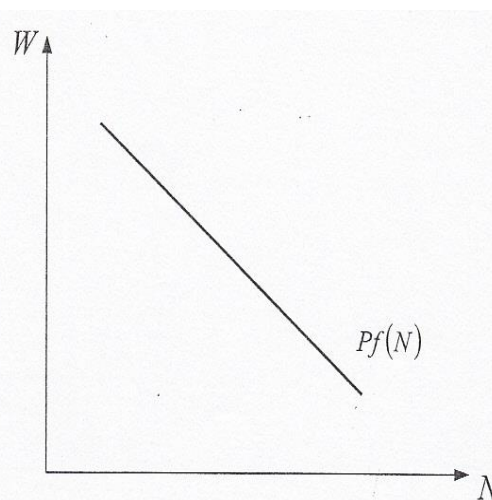
اما در کشور مهاجر فرصت منحنی عرضه کار به سمت بالا و چپ منتقل شده و عدم حضور آنها بهره وری را نیز کاهش داده و منحنی تقاضای کار را نیز به سمت چپ منتقل کرده و سطح دستمزد و اشتغال را کاهش داده است.

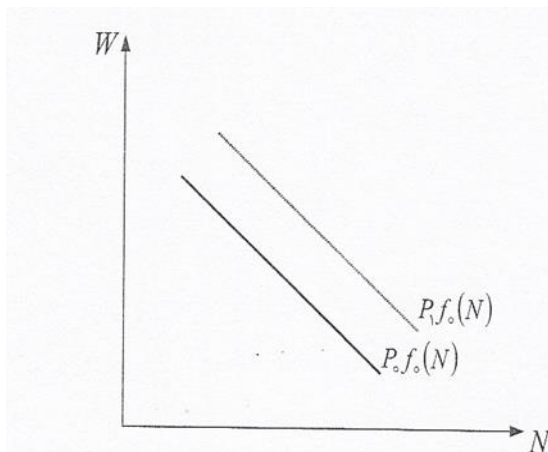

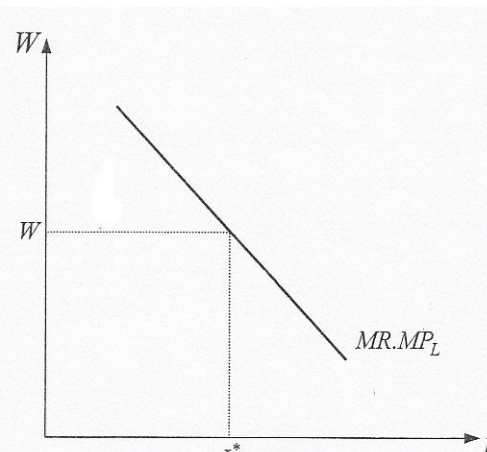
منحنی تقاضای نیروی کار بنگاه رقابتی

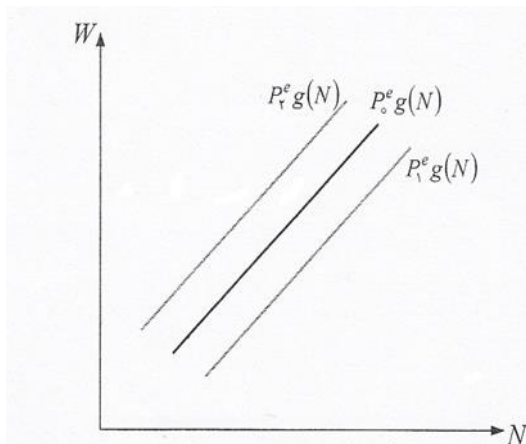
تقاضای کار کل اقتصاد

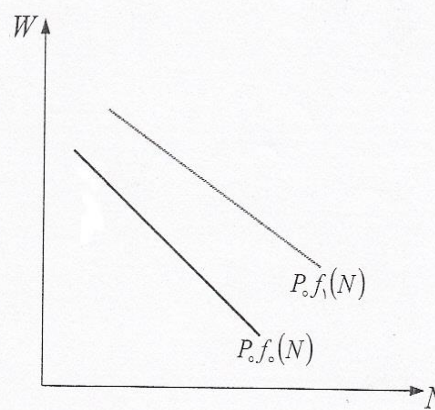
افزایش قیمت محصول و انتقال منحنی تقاضای کار

منحنی تقاضای کار بنگاه انحصاری

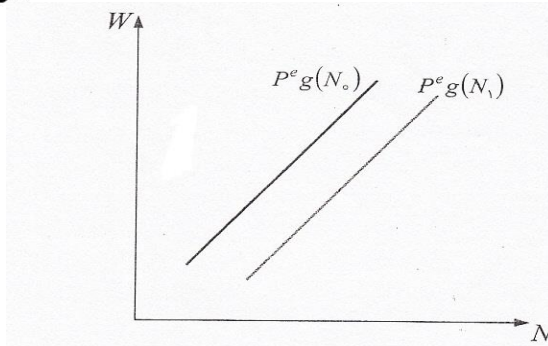
تغییرات قیمت‌های انتظاری و انتقال منحنی عرضه کار

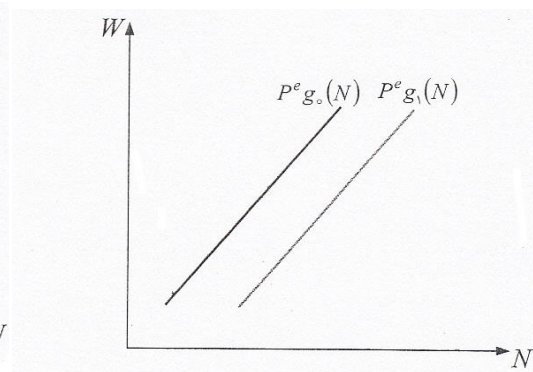
افزایش بهره‌وری نیروی کار و انتقال منحنی تقاضای کار

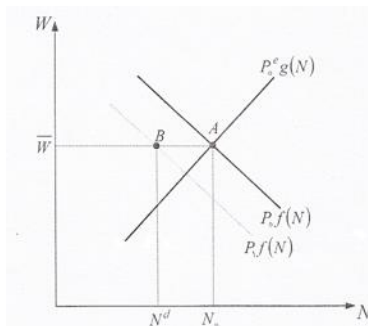

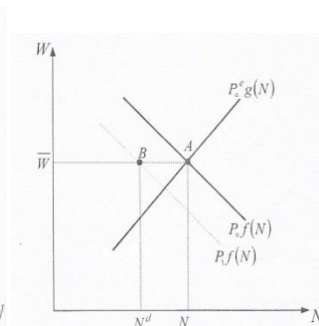
افزایش جمعیت مشارکت جسته در بازار کار و انتقال به سمت راست منحنی عرضه کار

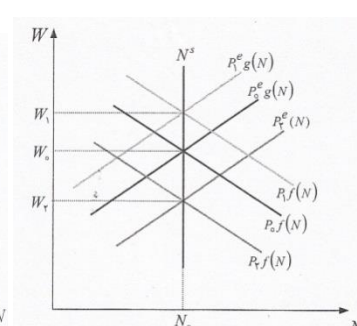
بهبود فرهنگ کار و انتقال به سمت راست منحنی عرضه کار

اثر چسبندگی دستمزد و کاهش تقاضا

اثر چسبندگی دستمزد و کاهش تقاضا

منحنی عرضه کار عمودی کلاسیکها

منحنی فیلیپس

عوامل تاثیر گذار بر رشد دستمزدها منحنی فیلیپس نرخ تغییر دستمزدها را به بیکاری ارتباط می دهد. که در سال ۱۹۵۸ توسط پروفسور فیلیپس ارائه شد.

طبق نظریه وی وقتی تقاضای کار زیاد است و بیکاری کم، انتظار داریم کارگران نرخ دستمزدهای بالا پیشنهاد کنند و بنگاه ها نیز با پیشنهاد دستمزدهای بالا کارگران مناسب را از سایر بنگاه ها جذب می کند و بالعکس. گویی بین نرخ دستمزد و بیکاری رابطه غیر خطی برقرار است.

نرخ تغییر تقاضای کار و نرخ تغییر بیکاری. اگر فعالیت اقتصادی افزایش یابد نسبت به زمانی که درصد میانگین بیکاری ثابت اما تقاضا برای نیروی کار افزایش نیافته است دستمزدهای بالاتری را پیشنهاد می کند.

نرخ تغییر قیمت های خرده فروشی و شاخص هزینه زندگی نیز تا حدودی نرخ تغییر دستمزدها را تحت تاثیر قرار می دهد.

تحلیل لپسی از منحنی فیلیپس:

هدف لپسی: ارائه یک الگوی نظری قابل آزمون برای منحنی فیلیپس

$\dot{w}$ ← نرخ تغییر دستمزد N^d ← تقاضای کار N^s ← عرضه کار

$$\dot{w} = \frac{w_t - w_{t-1}}{w_{t-1}} = f\left(\frac{N^d - N^s}{N^s}\right)$$

لیپسی مازاد تقاضای کار را با نرخ رشد دستمزدها مرتبط می سازد و می گوید اگر مازاد تقاضای کار

معادل صفر باشد ← بیکاری اصطکاکی بیکاری با افزایش مازاد تقاضا $u \downarrow$ اما هیچ گاه بیکاری صفر نمی شود.

در سمت راست a رابطه بین مازاد تقاضای کار و بیکاری تقریباً خطی است نمودار دوم تابع تعدیل است. تابع تعدیل سرعت تعدیل قیمت ها نسبت به یک عدم تعادل را نشان می دهد و همان رابطه ای است که ما آن را به عنوان فیلیپس می شناسیم که به صورت

$$\dot{w} = f(u) \quad f' < 0$$

طبق ایده کینزی دستمزدها در سطح دستمزد تسویه کننده بازار کار به سمت پایین تثبیت می شوند و دستمزد تسویه کننده بازار کار کف دستمزد می باشد دستمزدها از سطح تابع تعدیل $\bar{w}$ به بالا انعطاف پذیرند و کارگران روی منحنی عرضه کار خود قرار دارند اما برای دستمزدهای پایین تر منع قانونی وجود دارد و منحنی عرضه کار همان خط $\bar{w}$ است.

$$w_t = w_{t-1} \left[1 + \varepsilon \left(\frac{N_t - \bar{N}}{TN_t} \right) \right]$$

شکل ساده رابطه منحنی فیلیپس

w_t ← سطح دستمزد در دوره t در اقتصاد، N_t ← سطح انتقال موجود

TN_t ← کل نیروی کار مشارکت جسته در بازار کار

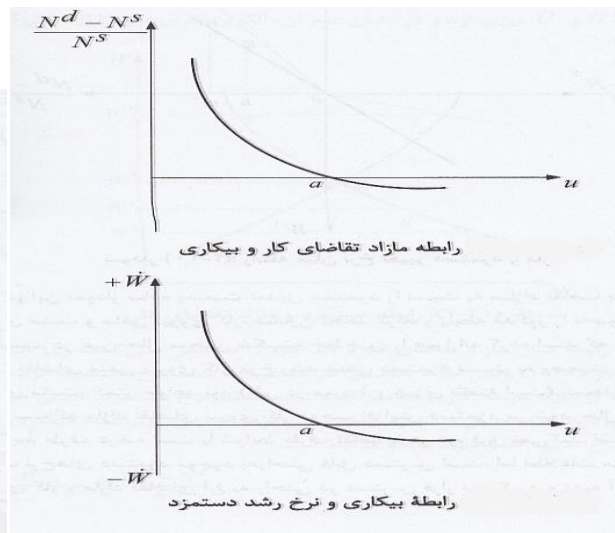
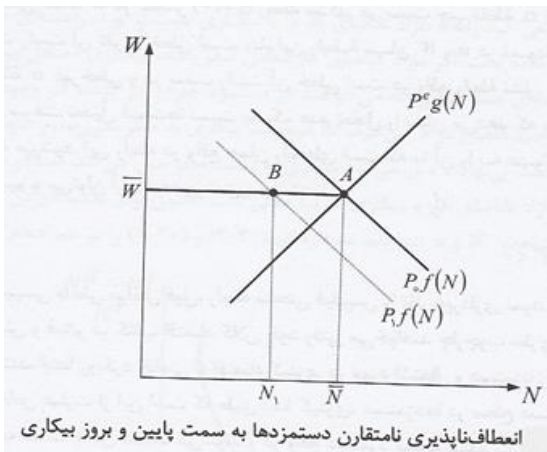
$\bar{N}$ ← نیروی کار متناظر با اشتغال کامل

ε ← پارامتری که نحوه تعدیل دستمزدها نسبت به وضعیت بازار کار را منعکس می کند.

$$\frac{w_t - w_{t-1}}{w_{t-1}} = \dot{w}_t = \varepsilon (u_t - \bar{u}) \rightarrow$$

رابطه فیلیپس

منحنی فیلیپس اصلاح شده

در منحنی فیلیپس اصلاح شده به جای نرخ رشد دستمزد، نرخ تورم را به بیکاری ارتباط می دهد. مناسب ترین روش ارتباط تورم و بیکاری نظریه قیمت گذاری مارک آپ و نیتراپ است.

$$p_t = (1 + z)\alpha w_t$$

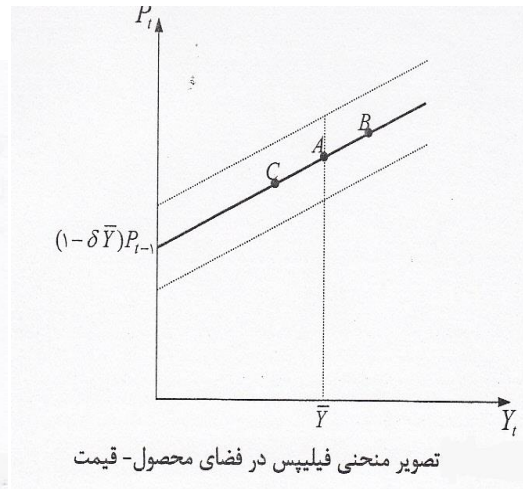
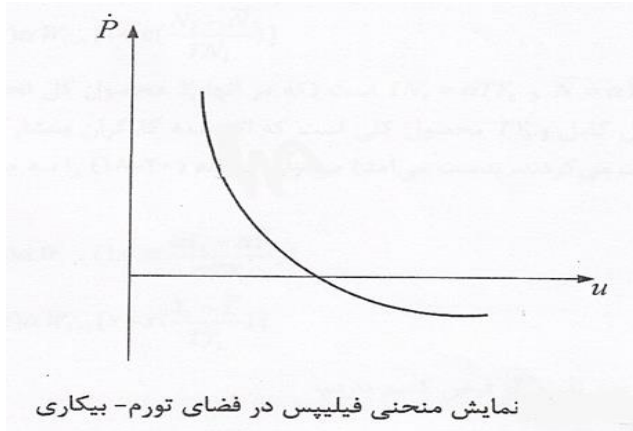
z ← درصدی از هزینه نیروی کار است که هزینه سرمایه هر واحد محصول و سود هر واحد محصول را تامین می کند.

αw_t ← هزینه نیروی کار تولید هر واحد محصول است.

رابطه فیلیپس اصلاح شده:

$$\frac{p_t - p_{t-1}}{p_{t-1}} = \dot{p}_t = -\varepsilon(u_t - \bar{u})$$

شکل دیگر منحنی فیلیپس

$$p_t = p_{t-1} [1 + \delta(y_t - \bar{y})]$$

$$p_t = p_{t-1} \leftarrow y_t = \bar{y} \text{ اگر}$$

$\leftarrow y_t > \bar{y}$ از نقطه A به سمت نقطه B حرکت می کنیم.

$\leftarrow y_t < \bar{y}$ از نقطه A به سمت نقطه C حرکت می کنیم.

اگر مازاد تقاضا کار باشد دستمزد پیشنهادهای بنگاه ها بالاتر و بالعکس رابطه را به صورت زیر نشان دادند.

$$\dot{w}_t = \alpha_0 + \alpha_1 \frac{1}{U_t}$$

$$\dot{p}_t = \dot{w}_t - p_t = \alpha_0 - p_t + \alpha_1 \frac{1}{u_t}$$

$\leftarrow p_t$ نرخ رشد بهره وری $\leftarrow \dot{p}_t$ نرخ رشد قیمت ها

نرخ رشد دستمزدها به اندازه مقدار رشد بهره وری از نرخ تورم بیشتر است و این بیانگر آن است که رفاه کارگران و جامعه از رشد بهره وری بدست می آید نه افزایش دستمزد اسمی. اگر دستمزد تابعی از تورم سالهای قبل نیز باشد داریم:

$$\dot{w}_t = \alpha_0 + \alpha_1 \frac{1}{U_t} + \alpha_2 \ddot{p}_{t-1} \quad \alpha_2 > 0$$

$$\dot{p}_t = \alpha_0 - p_t + \alpha_2 \dot{p}_{t-1} + \alpha_1 \frac{1}{u_t}$$

رشد بهره وری موجب انتقال به سمت چپ منحنی فیلیپس و رشد قیمت های گذشته منحنی فیلیپس را به سمت راست انتقال می دهد اگر بهره وری سرمایه λ_t را وارد مدل کنیم و به جای $p' = \frac{\partial pe}{\partial p} \alpha_2$ (نحوه تعدیل انتظارات نسبت به وضعیت قیمت های گذشته) داریم:

$$\dot{p}_t = \alpha_0 + \alpha_2 \dot{p}_{t-1} - p_t - \lambda_t + \alpha_1 \frac{1}{u_t}$$

بهره وری سرمایه و نیروی کار تورم را کاهش و پویایی های تورم را تضعیف می کند.

عوامل انتقال دهنده منحنی فیلیپس:

- ۱- افزایش بهره وری کار و سرمایه $\leftarrow$ انتقال منحنی فیلیپس به سمت چپ
- ۲- تغییرات انتظارات کارگران در مورد قیمت های آینده: اگر انتظارات قیمتی افزایش یابد منحنی فیلیپس به سمت راست منتقل می شود.
- ۳- شوک های طرف عرضه: (اگر قیمت نهاده تولید $\uparrow$ $\leftarrow$ منحنی فیلیپس به سمت راست منتقل می شود.
- قدرت چانه زنی اتحادیه کارگری $\uparrow$ $\leftarrow$ منحنی فیلیپس به سمت راست منتقل می شود که ممکن است به صورت موازی باشد.
- ارتقاء فرهنگ کار $\uparrow$ $\leftarrow$ انتقال ضمنی فیلیپس سمت چپ)
- ۴- افزایش نرخ مشارکت جوانان در نیروی کار $\leftarrow$ پرشیب شدن منحنی فیلیپس یا انتقال ناموازی به سمت راست.
- ۵- افزایش نرخ مشارکت زنان در نیروی کار $\leftarrow$ پرشیب تر شدن و انتقال ناموازی منحنی فیلیپس به سمت راست.
- ۶- افزایش با گسترش بیمه بیکاری $\leftarrow$ انتقال منحنی فیلیپس به سمت راست.

نکته:

شکل و جایگاه منحنی فیلیپس توسط عوامل طرف عرضه تعیین می شود و حرکت روی منحنی فیلیپس به عوامل طرف تقاضا بستگی دارد.

منحنی فیلیپس عمودی $\leftarrow$ افزایش تقاضا و درآمد اسمی منجر به افزایش قیمت ها بدون تغییر در تولید و بیکاری

سیاست پولی و مالی در چارچوب منحنی اولیه فیلیپس

با اعمال سیاست پولی انبساطی و انتقال LM به سمت راست منحنی تقاضا نیز به سمت راست منتقل شده و روی منحنی فیلیپس به سمت چپ حرکت می کنیم. اگر مقامات پولی دقیقا به میزان سیاست پولی انبساطی پولی، سیاست پولی انقباضی اعمال کند اگر دستمزدها و قیمت ها به سمت پایین انعطاف پذیر باشند به نقطه اولیه روی منحنی فیلیپس باز می گردیم اما اگر عوامل نهادی مانع شوند یا دستمزدها و قیمت ها به سمت پایین انعطاف ناپذیر باشند همراه با افزایش بیکاری تورم در وضعیت خود باقی مانده و کاهش نمی یابد و منحنی فیلیپس در بازگشت به صورت افقی در می آید.

نکته: سیاست های طرف تقاضا (انتقال منحنی تقاضا و حرکت روی منحنی عرضه) موجب حرکت روی منحنی فیلیپس می شود اما انتقال منحنی عرضه کل با حرکت روی منحنی تقاضای کل با انتقال منحنی فیلیپس همراه است و قدر مطلق شیب منحنی فیلیپس با شیب منحنی عرضه هم جهت و متناسب و متناظر است.

منحنی فیلیپس همراه با انتظارات فریدمن و فیلیپس

انتظارات تورمی در تعیین دستمزدها، شکل گیری تورم و میزان اشتغال و بیکاری نقش قابل ملاحظه ای دارد.

رابطه منحنی فیلیپس طبق دیدگاه فریدمن و فیلیپس (رابطه منحنی فیلیپس همراه با انتظارات)

$$\dot{w} = \dot{p}_e - \varepsilon(u - \bar{u})$$

انتظار است عوامل اقتصادی نسبت به تورم آینده

$\dot{p}_e$ پارامتر انتقال منحنی فیلیپس است.

$$\dot{p} = \dot{p}^e - \varepsilon(u - \bar{u})$$

آزمون خودسنجی :

۱. تولید کننده انحصاری زمانی می تواند در قیمت کالای خود برای مشتریان مختلف تفاوت قائل شود که

- ۱) توانایی جدا کردن مشتریان را داشته باشد.
- ۲) امکان جایگزینی کالای جانشینی وجود داشته باشد.
- ۳) کشش قیمتی تقاضا در شهر و روستا برای کالاهای مختلف متفاوت باشد.
- ۴) انحصارگر قدرت انحصاری خود را افزایش دهد.

۲. در بحث بهینه پاراتو ترجیح دارد که افراد مبادله کننده،

- ۱) بر روی خط پیمان قرار داشته باشند.
- ۲) از کالاهای مختلف مقادیر مختلفی در اختیار داشته باشند.
- ۳) در روی خط پیمان نباشند.
- ۴) در بازار کالا یکدیگر را ملاقات کنند.

۳. قیمت و تولید تعادلی برای انحصارگر (Q_m, P_m) و رقابتی (Q_c, P_c) در شکل زیر می باشد. کاهش رفاه ناشی از بکارگیری از انحصار نسبت به رقابتی می شود:

- ۱) ناحیه AQ_mQ_cC
- ۲) ناحیه ABC
- ۳) ناحیه BQ_mQ_cQ
- ۴) ناحیه P_mACP_c

پاسخ نامه :

۱. گزینه ۱ صحیح است.
۲. گزینه ۱ صحیح است.
۳. گزینه ۳ صحیح است.

خدمات بنیاد آموزشی - پژوهشی ساما مجری منابع آزمون دکتری

- ✓ ارائه سئوالات و پاسخهای تشریحی آزمون دکتری سراسری و آزاد با ذکر منابع طراحی سئوالات.
- ✓ ارائه بسته های آموزشی آمادگی آزمون دکتری (PhD)
- ✓ مشاوره در تدوین مقالات علمی - پژوهشی جهت تسهیل قبولی در فرآیند مصاحبه تخصصی ورودی مقطع دکتری
- ✓ بسته روش های نگارش مقالات علمی - پژوهشی و ISI.
- ✓ بسته مرور سریع (نکته و تست) ویژه آزمون دکتری .
- ✓ بسته موفقیت در مصاحبه آزمون دکتری.
- ✓ بسته فوت و فن های قبولی در آزمون دکتری.

www.iransama.org

همیشه فقط یک تصمیم صحیح برای تحقق رویای شما کافی است.

تلفن های تماس (در وقت اداری):

۰۲۱۲۲۸۵۹۹۶۴ - ۰۲۱۲۲۸۷۶۶۳۸ - ۰۲۱۲۲۸۷۶۴۴۹

تلفن های پشتیبانی (از ۹ صبح تا ۹ شب):

۰۹۳۷۵۳۰۸۹۰۰ - ۰۹۱۹۲۰۰۸۳۹۴ - ۰۹۳۵۵۸۷۸۱۸۷

www.iransama.org